

بسم الله الرحمن الرحيم

فرق میان موقف روسیه در برابر اوکراین و سوئد و فنلند

(ترجمه)

سوال:

چرا زمانی که اوکراین اعلام نمود قصد دارد به پیمان ناتو بپیوندد، روسیه عملیات نظامی علیه آن به راه انداخت، اما در برابر فنلند که عملاً به پیمان مذکور ملحق شد، هیچ اقدام نظامی انجام نداد و هم‌چنین در برابر سوئد/سوئد نیز هیچ حرکتی از خود نشان نمی‌دهد؛ در حالی که قرار است عنقریب به پیمان یاد شده بپیوندد؟

جواب:

برای روشن شدن جواب، به بررسی موارد زیر می‌پردازیم:

اول: پیش از این در مورد اوکراین و دلایل اعلان جنگ روسیه علیه آن منشورات زیادی را منتشر نموده ایم:

1. در پاسخ به پرسشی که به تاریخ 24 جنوری 2004م منتشر نمودیم، گفتیم: «اوکراین ارتباط مستحکمی با روسیه داشته و هم‌پیمان مهم آن به شمار می‌رود، به علاوه این که اوکراینی‌هایی هم هستند که خود را روس برمی‌شمارند و با زبان روسی صحبت می‌کنند و شمار زیادی از آنان دارای نژاد روسی می‌باشند، مخصوصاً آنانی که در شرق اوکراین سکونت دارند...»

2. در پاسخ به پرسش دیگری که به تاریخ 20 مارچ 2010م منتشر نموده بودیم، چنین گفتیم: «اوکراین، که 603700 کیلومتر مربع مساحت و 48 میلیون تن نفوس دارد، به دلیل اشرافی که بالای بحر سیاه دارد، از موقعیت استراتژیکی برخوردار می‌باشد. ویژگی دیگر آن این است که چندین خط انرژی، مخصوصاً خطوط گاز طبیعی از آن می‌گذرد، به علاوه موقعیت جغرافیایی آن که اروپا را به آسیا وصل می‌کند...»

3. هم‌چنین در پاسخ به پرسش دیگری که به تاریخ 23 می 2013م منتشر گردید، گفتیم: «اوکراین از هر جای دیگری برای روسیه اهمیت بیشتری دارد و اگر آن را از دست بدهد، غرب مستقیماً با روسیه هم‌مرز خواهد شد. پس اوکراین برای روسیه به سان سپری در برابر اروپاست، گذشته از اهمیت اقتصادی که دارد، چنان‌چه لوله‌های گاز روسیه از طریق آن وارد غرب می‌شود. این را نیز نباید فراموش نمود که روسیه سعی دارد بالای مناطق اتحاد جماهیر شوروی، به شمول اوکراین مجدداً تسلط داشته باشد...»

4. در پاسخ به پرسشی منتشر شده به تاریخ 22 فبروری 2014م گفته بودیم: «اوکراین از هر جای دیگری برای روسیه اهمیت بیشتر دارد و در صورتی که آن را از دست بدهد، غرب مستقیماً با روسیه هم‌مرز خواهد شد، پس اوکراین برای روسیه نقش سپری در برابر اروپا را دارد، چنان‌چه اوکراین در فاصله تنها 300 کیلومتری مسکو موقعیت دارد. این است دلیل مداخله روسیه در اوکراین. این از

یک جهت، از جهت دیگر، پایگاه نظامی بحر سیاه روسیه در آن موقعیت دارد. پس اوکراین از یک طرف، پلی میان اروپا و روسیه به حساب می‌رود و از طرف دیگر، منطقه حایل میان آن دو محسوب می‌شود.»

5. در پاسخ به پرسش دیگری که به تاریخ 22 دسامبر 2021م منتشر شد، گفتیم: «اوکراین باغچه جلوی روسیه به شمار می‌رود و نه مانند دولت‌های آسیای میانه که از نظر موقعیت، روابط قومی، دین و تاریخ به مثابه حیات‌خلوت آن است. اوکراین برای روسیه و جایگاه بین‌المللی آن نقش سپر را دارد؛ بالای بحر سیاه اشراف داشته و آن را در اختیار خود دارد، به علاوه اشراف آن روی مناطق اسلامی قفقاز که روسیه در طول تاریخ آن را به خود پیوند داده است. هم‌چنین زمین‌های حاصل‌خیز اوکراین و کالاهای اساسی آن برای روسیه امنیت غذایی به بار آورده و آن را در تحول روابطش با غرب محفوظ نگه می‌دارد و از طریق اوکراین است که روسیه به اروپای شرقی راه دارد، چه با خطوط گاز و یا غیر آن. گذشته از همه، اوکراین امروزه آخرین منطقه حائل برای گشودن گره تاریخی روسیه در ترس و نگرانی از اروپا به شمار می‌رود؛ اروپائی که دو بار "ناپلویون و هتلر" از مسیر اوکراین به روسیه حمله نمود، اگرچه ضعف دولت شوروی، آن را وادار نمود تا دست از اروپای شرقی به عنوان منطقه حائل بردارد؛ اما اینک با در نظرداشتن پیش‌روی‌های اعضای پیمان ناتو در شرق اروپا، روسیه از اوکراین و بلاروس به عنوان همسایه‌گانش انتظار دارد حد اقل به صفت منطقه حائل در برابر خطرهای ناتو و پیش‌روی‌های ابزار نظامی آن به جانب شرق عمل کنند. روسیه در حال حاضر قصد دارد اوکراین را از پیوستن به پیمان آتلانتیک شمالی "ناتو" و یا حمایت از آن بازدارد.»

دوم: تمام آن چه گفته شد، بیانگر اهمیت اوکراین برای روسیه می‌باشد، در حدی که روسیه، اوکراین را تقریباً یک دولت مستقل نمی‌داند، چنان‌چه پوتین در سخنانش به تاریخ 21 فبروری 2022م گفت: «...اوکراین تنها یک دولت همسایه برای ما نیست؛ بلکه بخشی جدایی‌ناپذیر از تاریخ، فرهنگ و فضای معنوی ما می‌باشد. آن‌ها تنها دوستان، همکاران و رفقای ما نیستند، بلکه آن‌ها اقارب ما نیز هستند که روابط هم‌خونی و خانوادگی با یکدیگر داریم.» (منبع: آژانس اناتولیا، 23 فبروری 2022م) روسیه هم‌چنین اوکراین را به دلیل موقعیت جغرافیایی و استراتژی و نیز ساختار دیموگرافی آن، منطقه‌ی حایل میان خود و ناتو می‌داند که به معنای خط سرخ روسیه می‌باشد، پس به هیچ وجه اجازه نمی‌دهد ناتو به آن دست پیدا کند. پوتین در هشدار به پیمان ناتو در خصوص ارسال نیرو و سلاح به اوکراین گفت: «وسعت دادن زیربنای نظامی ناتو در اوکراین برای روسیه خط سرخ تلقی می‌گردد و پاسخ زنده‌یی را در پی خواهد داشت.» (منبع: نون پست، 4 دسامبر 2021م)

پس از آن که روسیه در برگرداندن اوکراین به آغوش خود ناکام گردید؛ چه در مسأله تقسیم نمودن کشتی‌های جنگی بحر سیاه در آغاز دهه نهم، چه در مسأله خطوط عریض و طویل گاز که اتحاد جماهیر شوروی آن را در داخل اوکراین ساخته بود تا گاز روسیه را از طریق آن وارد اروپا نماید و چه در مسأله تجارت، مخصوصاً نیاز شدید روسیه به شکر و روغنی که از زمین‌های حاصل‌خیز اوکراین حاصل می‌گردد و نیز پس از بروز روی کرد اوکراین به جانب اروپا و ناتو، پس از آن که روسیه در تمام این موارد ناکام گردید، به قدرت نظامی به عنوان آخرین گزینه روی آورد و پوتین گمان می‌نمود که با این گزینه، خواهد توانست روسیه را به جایگاه دولتی بزرگ در سطح جهانی برگرداند. او به این باور بود که امریکا درگیر موضوع چین می‌باشد و به همین دلیل در صورت هجوم روسیه به اوکراین، ساکت خواهد ماند، مخصوصاً که پوتین گمان کرده بود پیش از آن که امریکا دست به کار شود، او به سرعت بالای اوکراین مسلط

خواهد شد، زیرا امریکا سرگرم قضیه چین است. دلیل دیگر اقدام پوتین برای جنگ در اوکراین، همانا حماقت سیاسی و جنون شدید برتری جویی وی می باشد.

نتیجه این شد که امریکا موضوع اوکراین را در اولویت قرار داد و با ارسال تجهیزات نظامی و دادن تمرینات نظامی به سربازان اوکراینی از آن حمایت نمود و اروپا را با خود همراه نموده و جنگ اوکراین را تا آخرین سرباز اوکراینی و سرباز روسی ادامه خواهد داد، در حالی که سربازان خود امریکا، اوضاع را از دور زیر نظر دارند!

سوم: اما این که چرا روسیه در برابر فنلند، که عملاً به پیمان ناتو پیوسته، اقدام نظامی نکرد و نیز هیچ تحرکی در برابر سوئد/سوئد، که عنقریب به پیمان ناتو ملحق خواهد شد، از خود نشان نمی دهد، باید چنین پاسخ داد:

1. هرچند سوئد/سوئد همسایه روسیه نیست و فنلند همسایه آن است، اما هیچ یک از این دو دولت از نظر موقعیت جغرافیایی، دیموگرافی، تاریخی، تسلط، اقتصاد، و امنیت چنان که همه می دانند، مانند اوکراین نیستند. بناءً این دو دولت برای روسیه نقش مرگ و زندگی را ندارند، چنان که اوکراین دارد. گذشته از آن، دید روسیه به این دو سرزمین کاملاً متفاوت است، زیرا روسیه، اوکراین را به صفت یک دولتی کاملاً مستقل از خود نمی بیند، چنانچه در اظهاراتی که از پوتین نقل قول کردیم به آن اشاره شد، مخصوصاً که این سرزمین در گذشته بخشی از خاک اتحاد جماهیر شوروی بود. اما واقعیت فنلند و سوئد/سوئد کاملاً مختلف است؛ فنلند از سال 1995 م به عضویت اتحادیه اروپا در آمد و در سال 2023 م عضو ناتو گردید و سوئد/سوئد از روابط گرم و مستحکمی با ناتو برخوردار است و دو طرف به طور منظم تمرینات مشترک انجام می دهند و یکی از شش عضو اتحادیه اروپاست که عضویت ناتو را ندارد و در سال 1995 م، عضو اتحادیه اروپا گردید. به این ترتیب، دیده می شود که روسیه هیچ بهانه‌یی، حتی نمادین ندارد تا چنان که به اوکراین حمله نمود، به این دو دولت نیز حمله کند.

2. از جانب دیگر، روسیه در حال حاضر در تنگنای اوکراین گیر مانده و هنوز از آن بیرون نیامده و به این ترتیب، توان پرداختن به جنگ جدیدی را ندارد. ممکن است اینک به میزان توانایی و قدرت خود نیز پی برده باشد، چنانچه از جنگی که در اوکراین به راه انداخته حدوداً یک و نیم سال می گذرد، بدون این که در آن موفق شده باشد. بنابر این، پرداختن به جنگ جدیدی در حالی که به وضوح در برابر اوکراین و غرب که از آن حمایت می کند، ناتوان شده، در شرایط کنونی بعید به نظر می رسد.

3. پیشینه مشابهی در این خصوص وجود دارد که می بایست به آن اشاره نمود؛ زمانی که دولت‌های پیمان وارسوی سابق، یعنی پولند، اتریش، بلغاریا، رومانی، استونیا، لیتوانیا و لاتویا، "که همه بخشی از اتحاد شوروی سابق بودند" در جریان امواج گسترش دامنه پیمان ناتو در سال 1997 م به این پیمان ملحق شدند، روسیه در آن زمان ناتوان بود و هنوز از هرج و مرج ناشی از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی بهبود نیافته بود و هم‌چنین از پیامدهای فروپاشی آن رنج می برد و به عنوان دولتی مستقل از نظر سیاسی و اقتصادی ثبات نیافته بود. بناءً توان ایستادن در برابر غرب برای ممانعت از پیوستن آن دولت‌ها به پیمان ناتو را نداشت.

اینک نیز تهاجم روسیه به اوکراین، که هنوز در وادار نمودن اوکراین برای پذیرفتن شروط روسیه موفق نیست، ضعف خطرناک نظامی روسیه را برای همه برملا نمود؛ وضعی که شهرت و جایگاه روسیه را به اهتزاز درآورد. این واقعیت روسیه شبیه واقعیت آن در دهه نهم

می‌باشد و بنابر این، روسیه در حال حاضر در وضعیتی به سر نمی‌برد که بتواند با عضویت سوئد/سوئد سوئد و فنلند در ناتو مخالفت نماید، به دلیل موفقی که این دو دولت دارد و ضعف نظامی که روسیه در حال حاضر از آن رنج می‌برد. امیدوارم تصویر مربوط به تفاوت میان موقف روسیه در برابر اوکراین و موقف آن در برابر سوئد/سوئد سوئد و فنلند روشن شده باشد.

26 محرم 1445 هـ.ق.

13 آگست 2023 م.

مترجم: عبدالله دانشجو